

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НЕГЛАСНОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

І.В. Сервецький

*доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри спеціальної
техніки та оперативно-розшукового документування
Національної академії внутрішніх справ*

Постановка проблеми. Конституційні права й свободи людини та громадянина містять основоположні засади, що захищаються судом. Держава зобов'язана вжити заходи щодо забезпечення прав і свобод людини й громадянина [1]. Одним із таких заходів держави є здійснення кримінально-процесуального захисту шляхом проведення гласних слідчих дій та негласних слідчих (розшукових) дій [2].

Заяви чи повідомлення громадян про злочини, що надходять до правоохоронних органів, та їх перевірка відбувається, зазвичай, гласно, але Конституція України не заперечує й порядок негласного захисту, порушених унаслідок вчинення відносно громадян кримінального правопорушення з дозволу суду, під наглядом прокуратури, у виключних випадках, учинення тяжкого та особливо тяжкого злочину [3]. Особливу небезпеку для громадян становлять корумповані особи органів влади, працівники правоохоронних органів, спеціальних підрозділів, члени організованої групи чи злочинної організації, чи окремими небезпечними злочинцями («злочодії в законі»), діяльність іноземної агентури, коли життю, здоров'ю громадян та членам їх сімей може загрожувати небезпека з моменту їх звернення до правоохоронних органів.

У цих випадках громадяни мають право на гласний та негласний захист, порушених унаслідок готування та вчинення відносно нього або його близьких осіб кримінальних правопорушень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми застосування нового кримінального процесуального законодавства, визначеного Кримінальним процесуальним кодексом України 2012 р., досліджували вітчизняні науковці, а саме: Р.Г. Андреев, О. Баганець, О.М. Бандурка, Є.П. Блажівський, В.Г. Гончаренко, Р.С. Кацавця, В.В. Коваленко, А.В. Молдаван, В.Н. Назарова, В.Т. Нор, П.П. Підюков, Д.П. Письменний, В.Я. Тацій, Л.Д. Удалова, В.І. Шакур, М.Є. Шумило, О.Г. Яновська та інші.

Метою дослідження є: розкриття сутності та змісту права громадян на гласний та негласний захист, порушених унаслідок учинення кримінальних правопорушень, що повинні бути захищені шляхом проведення системних заходів негласного характеру («негласного розслідування», контррозвідального розслідування) і закріплені в Кримінальному процесуальному кодексі як самостійна форма.

Основні результати дослідження. З прийняттям нового КПК України, у громадян повинна з'явилась нова можливість реалізувати своє конституцій-

не право на захист прав і свобод, порушених унаслідок учинення кримінального правопорушення [4]. У разі звернення громадян до правоохоронних органів про вчинення відносно них кримінальних правопорушень, слідчий, прокурор, інша службова чи уповноважена особа, на прийняття та реєстрацію заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення зобов'язана її прийняти та зареєструвати [3; 5].

Досудове розслідування розпочинається з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР) [6]. Одним із таких заходів є здійснення кримінально-процесуального захисту в гласній формі досудового розслідування (ст.215 КК України) [2]. Гласні форми звернення громадян до правоохоронних органів є аналогічними. Водночас є випадки, що сам факт звернення до правоохоронних органів може бути небезпечним для заявника та його родичів, близьких, а факт звернення, якщо він стане відомим членам ЗОЗ, терористичним угрупованням може призвести до трагічних наслідків [7]. Тому звернення громадян у гласній формі та у негласній формі є правом громадян звертатися до правоохоронних органів, а правоохоронні органи зобов'язані здійснити негласне розслідування шляхом проведення оперативно-розшукових заходів, за санкцій суду під наглядом прокурора [7]. На жаль, такого права КПК України не містить, а правоохоронні органи не мають права та повноважень здійснювати негласне розслідування (контррозвідувальне розслідування) з використанням усіх можливостей держави.

Виникає питання, хто має право проводити негласне розслідування слідчий чи прокурор та хто є суб'єктами проведення негласних розшукових слідчих дій?

У ст.214 КПК України зазначено, що слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до ЄРДР та розпочати розслідування [2].

Здійснення досудового розслідування до внесення відомостей до ЄРДР або без такого не допускається й тягне за собою відповідальність, установлену законом. Огляд місця події в невідкладних випадках може бути проведений до внесення відомостей до ЄРДР, що здійснюється негайно після завершення огляду. У разі виявлення ознак кримінального правопорушення на морському чи річковому судні, що перебуває за межами України, досудове розслідування розпочинається негайно; відомості про нього вносяться до ЄРДР за першої можливості [6].

Слідчий, прокурор, інша службова особа, уповноважена на прийняття та реєстрацію заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення зобов'язані прийняти та зареєструвати таку заяву чи повідомлення про кримінальне правопорушення. Уповноважена службова особа оперативного підрозділу, залучається за рішенням керівника до проведення або участі в проведенні негласної слідчої (розшукової) дії, інші особи, залучаються за рішенням слідчого, прокурора, оперативного підрозділу [8].

Бажання вдосконалити Кримінальний процесуальний кодекс мають декілька груп учених у галузі оперативно-розшукової діяльності та кримінального процесу.

Перша група вчених: Я.Ю. Конюшенко, П.П. Підюков, В.І. Шакурн зазначають прогресивний характер змін, що мають місце в новому КПК України і пропонують удосконалити норми КПК України та окремих слідчих (розшукових) дій.

В.І. Шакурн зазначає, що новий КПК України започатковує якісно нові, адекватні новому стану суспільства трансформаційні системи наукових знань у галузі негласних слідчих (розшукових) дій [9, с. 14]. На наш погляд, недопустиме розширення кола осіб, що приймає рішення про проведення негласних слідчих дій та може самостійно їх здійснювати. Водночас, не враховано коло обставин, які реально виникає на практиці щодо проведення оперативно-розшукових заходів як до початку кримінального провадження, так і після його початку до ухвали слідчого судді чи після його ухвали.

П.П. Підюков, Я.Ю. Конюшенко зазначають, що агентурні операції (виконання спеціального завдання) з розкриття злочинної діяльності організованих груп чи злочинних організацій мають проводитись, як правило, за рішенням суду, хоча б тому, що їх наслідком може бути заподіяння працівником оперативного підрозділу шкоди охоронюваним законом правом і свободам людини, інтересам держави, навіть в умовах професійного ризику, необхідної оборони чи за крайньої необхідності [10, с. 41]. Авторами акцентовано увагу на можливій несвідомості працівника оперативного підрозділу. На нашу думку, необхідно створити таку систему, за якої неважливо, хто буде ініціювати, проводити, здійснювати нагляд та контроль за проведенням негласних слідчих дій, у межах чинного КПК України, а успіх залежатиме від кінцевого результату.

Друга група вчених таких, як: В.В. Коваленко, Д.П. Письменний, В.В. Рожнова, О.Ю. Хабло, Л.Д. Удалова, які підтримують думку надання права слідчим проводити негласні розшукові дії, розцінюючи одним із важливих надбань нового КПК України.

Учені продовжують стверджувати, що всі норми кримінального процесу стосовно проведення слідчих (розшукових) дій вирішені [11].

Л.Д. Удалова акцентує, що надання органам досудового слідства права на проведення негласних слідчих (розшукових) дій розширить пізнавальні (пошукові можливості) слідчого в отриманні доказової інформації. Загалом запровадження негласних слідчих (розшукових) дій зменшить зловживання повноваженнями під час проведення слідчих, у тому числі негласних розшукових дій органами досудового розслідування, забезпечить дотримання законності при обмеженні конституційних прав громадян, що стане кроком до демократизації суспільства, втіленню принципу верховенства, захисту прав і свобод громадян [12, с. 38]. На наш погляд, навпаки, слідчий втратить можливість об'єктивно оцінювати докази.

Такої ж думки дотримується й Д.П. Письменний, який зазначає, що проєкт нового КПК України містить низку нових і прогресивних положень, які спрямовані, насамперед, на забезпечення прав людини й громадянина в кримі-

нальному судочинстві, регламентацію демократичних засад кримінального процесу, судового розгляду кримінальної справи, що забезпечує можливість прийняття судом законного, обґрунтованого та справедливого рішення. Позитивні напрацювання за умови прийняття цього КПК України дають можливість вивести кримінальний процес в Україні на якісно інший рівень захисту прав і свобод громадянина, а також забезпечити потреби органів досудового розслідування [13, с. 54]. У праці автора знівельована роль оперативних підрозділів.

В.В. Рожнова вважає, що особливістю кримінального процесу як специфічного виду діяльності відповідних суб'єктів (кримінально-процесуальної діяльності), що відрізняється від інших видів соціально значущої діяльності, є детальна законотворча регламентація підстав і порядку її здійснення, тобто наявність особливої процесуальної форми. Іншими словами, будь-яка діяльність, що врегульовується нормами кримінально-процесуального права, є діяльністю кримінального процесу. Крім цього, у межах кримінального права можлива діяльність щодо вчиненого злочину, яка не регламентована, однак передбачена нормами КПК України [14, с. 78]. Будь-яка дія, не врегульована нормами КПК України, сприятиме порушенню законності всіма суб'єктами, особливо слідчими.

О.Ю. Хабло зазначає, що повідомлення осіб, відносно яких провадяться негласні слідчі дії, перед початком такої діяльності поставить під сумнів їх результат, зазначений в частині другій ст.249 вказаного закону. Законодавець визначив, що конкретний час повідомлення визначається із урахуванням наявності чи відсутності загроз для досягнення мети досудового розслідування, суспільної безпеки, життю або здоров'ю осіб, які причетні до проведення негласних слідчих (розшукових) дій. При цьому повідомлення про факт і результати негласної слідчої (розшукової) дії мають бути здійснені протягом 12 місяців після її припинення, але не пізніше звернення до суду з обвинувальним актом [15, с. 94]. Потрібно розрізняти два аспекти. Перший, коли відносно особи проводяться негласні розшукові дії й вина особи у вчиненні злочину доведена, то при ознайомленні з матеріалами кримінального провадження вона буде ознайомлена з проведеними щодо неї таких дій. Другий, коли відносно особи були проведені негласні розшукові дії й вина особи у вчиненні злочину не доведена, у такому разі особа через суд має право знайомитись з тими матеріалами, що визначить суд повною мірою.

Третя група вчених у галузі оперативно розшукової діяльності таких, як В.І. Василичук, С.І. Николаюк, К.М. Ольшевський зазначають, що зміна суб'єкт проведення негласних слідчих розшукових дій не гарантує довіру та законність негласного збирання доказів.

В.І. Василичук зазначає, що довіра суспільства до того чи іншого доказу визначається насамперед не суб'єктом збирання доказу, а тією процедурою отримання фактичних даних, які дозволяють перевірити законність їх одержання та істинність доказу [16, с. 57].

Тобто, наявність процедури збирання доказів через провадження негласних розшукових дій не позбавляє кримінальне провадження довіри достовірності доказів, отриманих таким шляхом.

С.І. Ніколаюк наголошує, що КПК України не визначає жодних умов для ефективного проведення негласних слідчих дій, крім того такі «революційні» зміни необхідно застосовувати з урахуванням інших нормативно-правових актів, які регламентують певну сферу діяльності (у даному випадку — ОРД) [17, с. 135], що підтверджено результатами нашого дослідження.

К.М. Ольшевський, стверджує, що це найбільш радикальний підхід до зближення оперативно-розшукової та кримінально-процесуальної функції, який спостерігається в законодавстві США. Там модель процесу досудового (попереднього) розслідування таємної конспіративної злочинної діяльності включає такі етапи:

- а) етап кримінальної розвідки;
- б) стадію оперативно-слідчого розслідування, коли проведення дізнання, слідства передбачає, у нашому розумінні, й оперативно-розшукові заходи, й слідчі (процесуальні) дії.

Така модель оперативно-слідчого розслідування, що узаконена в Європі, суттєво вплинула на законодавче регулювання ОРД в Україні й визначила тенденцію його розвитку [18, с. 94]. Думаю, автору відомі пропозиції щодо запровадження негласного розслідування.

Четверта група вчених Л.В. Бобрицький, М.А. Погорецький застерігає, що новий КПК України має суттєві прогалини, які за певних умов можна використати проти народу, демократії, що й було зроблено минулим режимом.

М.А. Погорецький, зазначає, що підвищення ефективності боротьби із сучасною злочинністю, яка набуває нових якостей професіоналізму, організованості, транснаціоналізації, а також зміцнення гарантій забезпечення прав, свобод та законних інтересів особи в кримінальному судочинстві, потребує вдосконалення інструментарію отриманих доказів у кримінальному процесі.

Системний і порівняльний аналіз правових норм нового КПК України, у тому числі й тих, що регламентують інститут негласних слідчих дій, висвітлює низку проблемних питань, які потребують вирішення під час реформування кримінальної юстиції України.

Однак інститут негласних слідчих дій є не новим у кримінальному процесі. Він широко використовується в низці зарубіжних країн (наприклад ФРН), у тому числі й колишніх республіках СРСР (Молдова, Литва). Так, у кримінально-процесуальному законодавстві Литви такі дії законодавцем називаються «іншими примусовими заходами». Вони закріплені в нормах КПК ЛР: контроль і запис переговорів підозрюваного, обвинуваченого та інших осіб (ст.154 КПК ЛР); дії, що імітують злочинне діяння (ст.159 КПК ЛР); секретне спостереження (ст.160 КПК ЛР).

При цьому в новому КПК ЛР скасовані такі владні суб'єкти кримінального процесу, як орган дізнання й слідчий. Реалізацію функції досудового (попереднього) розслідування, крім спеціальної, зазначеної у ст.158 КПК ЛР, посадової особи, здійснює прокурор, який ним безпосередньо керує, організовує його та суддя досудового (попереднього) розслідування.

Тому, вводячи у вітчизняний кримінальний процес інститут негласних слідчих дій, слід звернути увагу на те, що у більшості зарубіжних країнах

функції ОРД і досудового (попереднього) розслідування здійснює одна і та посадова особа. Зважаючи на це, така особа (офіцер поліції, детектив, агент та ін.) безпосередньо застосовує як гласні, так і негласні засоби пізнання злочину, за виключенням тих, які потребують спеціальних знань і навиків і які, у зв'язку з цим, проводяться спеціальними суб'єктами.

При цьому орган досудового розслідування уповноважений додатково на застосування негласних засобів пізнання злочину - провадження негласних слідчих дій.

З урахуванням цього виникає необхідність правового врегулювання процесу виявлення і документування злочину засобами ОРД як до початку кримінально-процесуальної діяльності, так і в ході її здійснення, у тому числі й при провадженні негласних слідчих дій.

Потребують удосконалення правові відносини між органом досудового розслідування та органами, уповноваженими на проведення ОРД, оскільки, виходячи із результатів аналізу норм зазначених правових актів виникають нові форми їх взаємодії при провадженні негласних слідчих дій, а окремі існуючі форми їх взаємодії, у зв'язку з новелами, набувають нових ознак.

Процесуальна форма окремих негласних слідчих дій для використання їх у доказуванні є недосконалою й потребує суттєвого доопрацювання [19, с. 161].

Таку об'єктивну оцінку, яку дав Погорецький М.А. підтримується нами повністю. Більше того, нами раніше пропонувались заходи щодо удосконалення процесу негласного розслідування ще за часів старого КПК [20], але вони не були враховані авторами нового КПК України із ідеологічних причин.

Про негативну практику застосування КПК стверджує Бобрицький Л.В. На його думку, своєчасно виявляти протиправну діяльність організованих злочинних угруповань і злочинних організацій та, у свою чергу, ефективно їх локалізувати і знешкоджувати, а також розслідувати у найкоротші терміни злочини, що ними вчиняються, можливо лише за умов застосування всього спектру оперативно-розшукових заходів. Разом з тим, слід зауважити, що з прийняттям нового Кримінального процесуального кодексу України застосувати окремі оперативно-розшукові заходи стало дещо проблематичним. Про це переконливо свідчать опитування співробітників оперативних підрозділів.

Так, на запитання: «Чи достатньо, на Вашу думку, в зв'язку з уведенням удію нового КПК України, приведено у відповідність за законодавством з питань оперативно-розшукової діяльності?», лише біля 5% опитаних оперативних співробітників СБ України і карного розшуку ОВС України відповіли «достатньо». Дещо більше 50 % респондентів вважають, що законодавство приведенне у відповідність частково, а понад 35 % заявили, що вказане законодавство зовсім не приведенне у відповідність із внесеними змінами.

Цікавим стало й ставлення даної категорії співробітників до введення у КПК України гл. 21 «Негласні слідчі (розшукові) дії». Так, позитивно вказану новелу оцінили близько 30 % опитаних, негативно – більш, ніж 60 %. На запитання: «Як, на Вашу думку, впливатиме на ефективність проведення розробки організованих злочинних угруповань і злочинних організацій та їх лідерів

доповнення у Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність»?», позитивно відповіли лише біля 5 %, тоді як приблизно 60 % висловили своє негативне ставлення до зазначених доповнень і зазначили, що розробку взагалі здійснювати, стане неможливим.

Отже, ці та інші відповіді практичних співробітників оперативних підрозділів дають підстави припустити, що окремі норми чинного Кримінального процесуального кодексу України не сприяють своєчасному виявленню, локалізації та знешкодженню організованих злочинних угруповань і злочинних організацій та ефективному розслідуванню злочинів, які ними вчиняються [21, с.5-6].

П'ята група фахівців Блажівський Кириян, Сафроляк Р., Лазаренко В., не вдаються до глибокого наукового аналізу, а вбачають, що ефективність застосування негласних слідчих (розшукових) дій залежить від дієвого прокурорського нагляду.

КПК України докорінно змінив як концепцію роботи оперативних і слідчих служб, так і прокурорів, які здійснюють нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням.

У прокурора як процесуального керівника немає достатнього часу для отримання всіх відповідних дозволів слідчого судді на проведення комплексу негласних слідчих (розшукових) дій, а спостереження за особою, річчю або місцем у цьому разі не забезпечить належного фіксування вчинення кримінального правопорушення.

Таким чином, питання нагляду у формі процесуального керівництва в кримінальних провадженнях під час здійснення негласних слідчих (розшукових) дій в умовах дії нового КПК України потребує додаткового вивчення та, з урахуванням практичної діяльності, унесення відповідних змін та доповнень до нього з метою здійснення слідчих дій з додержанням належної процедури [22, с. 101-102].

Практичні працівники прокуратури підтверджують наявність бюрократичної системи, виконавцями якої є прокуратура, пропонують її змінити, але не вказують яким чином. Така фатальна помилка полягає в тому, що більшість працівників прокуратури переконана, що ефективність застосування негласних слідчих (розшукових) дій залежить від дієвого прокурорського нагляду.

Шоста група фахівців пропонує удосконалити судовий контроль як гарантію здійснення негласних оперативно-розшукових заходів.

Так, С. Єсків, О. М. Бандурка, Т. О. Грошевий, А. Дмитрієв, В. Комаров, В. Лисак, В. Малярєнко, П. Мельником, Т. Рабінович, А. Селіванов стверджують, що однією з таких гарантій, вироблених світовою юридичною практикою, є судовий контроль за законністю й обґрунтованістю дій органів розслідування. Відповідно до міжнародних стандартів, у Конституції України також зазначається, що окремі обмеження прав громадян можуть бути встановлені лише судом у випадках, передбачених законом.

Досить категорично поставлені питання про обсяг матеріалів, що надаються судді: «У випадках, коли повинна надаватись не вся справа, а лише її

частина, або коли надаються лише окремі копії процесуальних документів, суди мають повертати такі подання без розгляду». Такий підхід спричинить певні ускладнення для оперативно-розшукових підрозділів, а також вплине на додержання конспірації в їх діяльності. У практиці оперативно-розшукових підрозділів результати оперативної розробки часто фіксуються в багатотомних справах, де крім відомостей, що стосуються фактичних підстав для проведення заходів, міститься інша інформація, не потрібна судді для прийняття виваженого рішення про надання дозволу [23]. Цього не можна заперечувати. На наш погляд, єдиним дієвим заходом контролю буде судовий контроль, що набере таких повноважень, який має суд у демократичних країнах. У цьому й буде забезпечено захист прав і свобод людини й громадянина про здійснення гласних і негласних (розшукових) дій. Щодо початку негласного провадження, яке повинно починатись за санкцією судді, процес отримання доказів повинен бути санкціонований суддею, який має визначати й межі (достаточності та допустимості доказів) за правилами (процедурою) негласного розслідування. Повинна бути створена така процедура: оперуповноважений (детектив), з одного боку, прокурор з наглядовими функціями з іншого, і суддя, який приймає рішення за матеріалами негласного розслідування. До речі, правила негласного розслідування має бути аналогічними порядку кримінального провадження без будь-яких додаткових проблем, за правилами таємного провадження [24].

Висновок.

По-перше, норми КПК України не передбачають негласне розслідування. Тобто негласно звертатись до правоохоронних органів, перевіряти інформацію працівники оперативних підрозділів не мають права. Однак нормами КПК України і Конституції України така процедура не заперечується.

По-друге, при зверненні громадянина гласно безпосередньо, або опосередковано через заявника до правоохоронних органів із заявою, повідомленням про вчинення відносно нього кримінального правопорушення, слідчий, прокурор або уповноважена чи службова особа зобов'язані прийняти та зареєструвати заяву й повідомлення про кримінальне правопорушення, а порядок звернення до оперативних підрозділів негласно не передбачено. Тому пропонуємо встановити такі правила.

По-третє, у ч.1 ст.214 КПК України зазначено, що слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого (гласного) джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до ЄРДР, а також встановлено, що після звернення до оперативних підрозділів із заявою до правоохоронних органів вона реєструється в тому ж порядку, але шифруються особисті дані особи заявника або його представника згідно з правилами (ст.60 КПК України) негласного провадження. Термін її розгляду здійснюватиметься за правилами негласного розслідування, що встановлений відповідно (ст.113-114, п.3 ст.219 КПК України) – 12 місяців і може бути продовжений суддею ще на

12 місяців стільки раз, скільки це необхідно для викриття злочинної діяльності осіб, організованих чи злочинних організацій.

Таким чином, досудове розслідування злочинів повинно здійснюватись, як гласно, а також негласно. Негласно у формі – негласного розслідування та доповнивши ст.215 КПК України.

Кримінальні проступки (злочини невеликої тяжкості та середньої тяжкості ст.12 КК України) вирішувати за правилами протокольного провадження за спрощеною процедурою, у разі визнання своєї вини (де прокурор вирішує справи), або з проведенням дізнання, у разі заперечення своєї вини [25].

Потрібно об'єднати посади слідчого та оперативного працівника в одну посаду детектив, з правом проведення всіх слідчих та негласних слідчих (розшукових) дій.

Створити судовий комітет, де започаткувати посади судових слідчих, які б готували справи кримінального провадження.

Прокуратуру реформувати таким чином, щоб прокурор був керівником та радником (детективу), який повинен ініціювати проведення окремих негласних дій, брати санкції в слідчого суді, представляти матеріали негласного розслідування в суді.

Надати судді право санкціонувати (як початок провадження, так закінчення негласного розслідування) відмінити провадження за оперативно-розшуковим справами як незаконні.

Отже, у разі впровадження таких норм у КПК України чітко розмежується функції суб'єктів, що здійснюватимуть слідчі дії, негласні слідчі дії, забезпечиться прокурорський нагляд та проводитиметься судовий контроль, що забезпечить успішну протидію злочинності та усуне наявні протиріччя чинного КПК України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України. [Електронний ресурс]: Закон від 28.черв. 1996 р. № 254 к/96 – ВР – Режим доступу: обмежена.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України. –2012 року. – К. : Істина, 2012. – 380 с.

3. Інструкція про порядок ведення єдиного обліку в органах і підрозділах внутрішніх справ України заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події: наказ МВС України № 1050 від 19 листопада 2012 р.

4. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992, № 22. – Ст. 303.

5. Про затвердження Інструкції про організації проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: Наказ МВС України, від 16 листопада 2012 р. № 114/1042/516/ 1199/936/1687/5.

6. Про Єдиний реєстр досудових розслідувань: Наказ Генерального прокурора України, від 17 серпня 2012 р. № 69.

7. Великий тлумачний словник сучасної української мови // Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусол. – К. : ВТФ «Перун», 2003. – 1440 с.

8. Про організацію взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ у попередженні, виявленні та

розслідуванні кримінальних правопорушень: Наказ МВС України, від 14 серпня 2012 року № 700

9. *Шакуи В.І.* Нова парадигма у досудовому розслідуванні // Становлення системи негласного розслідування у кримінально-процесуальному законодавстві України: матеріали круглого столу (Київ, 7 жовт. 2011 р.). – 2011. – С. 96–97.

10. *Підюков П.П.* Агентурні операції як різновид негласних слідчих (розшукових) дій та їх нормативно-правова регламентація./ П.П. Підюков, Я.Ю. Конюшенко // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ: [наук.журнал]. – Нац. акад. внутр. справ, 2015. – №1. – С. 38–44.

11. *Коваленко В.В.* Кримінальний процес: Підручник; [автори Л.Д. Удалова, Д.П. Письменний]. – К. : Центр уч. літ-ри., 2013. – 544 с.

12. Негласні слідчі (розшукові) дії / Удалова Л.Д. // Становлення системи негласного розслідування у кримінально-процесуальному законодавстві України : матеріали круглого столу (Київ, 7 жовтня 2011 р.). – К., 2011. – С. 37–39.

13. Порядок розгляду клопотання про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії в проєкті КПК України / Письменний Д.П. // Становлення системи негласного розслідування у кримінально-процесуальному законодавстві України. : мат. круглого столу (Київ, 7 жовтня 2011р.).- 2011.- С. 54 –57.

14. Процесуальна форма провадження негласного розслідування Рожнова В.В. // Становлення системи негласного розслідування у кримінально-процесуальному законодавстві України: матеріали круглого столу (Київ, 7 жовт. 2011 р.). – К., 2011. – С. 99–103.

15. Кримінально-процесуальні гарантії провадження негласних слідчих дій. Хабло О.Ю.// Становлення системи негласного розслідування у кримінально-процесуальному законодавстві України: матеріали круглого столу (Київ, 7 жовт. 2011р.). – 2011. – С. 94–96.

16. *Василенчук В.І., Валюк О.М.* Деякі проблеми поєднання кримінально-процесуальної та оперативно-пошукової діяльності // Становлення системи негласного розслідування у кримінально-процесуальному законодавстві України : матеріали круглого столу (Київ, 7 жовт. 2011 р.). – 2011. – С. 57.

17. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій під час розслідування шахрайств, учинених з використанням електронно-обчислювальної техніки / С.І. Ніколаюк, О.М. Комар // Наук. вісник. – Нац. акад. внутр. справ, 2013. – № 6. – С. 135–144.

18. Щодо поняття та сутності негласного розслідування дій, К.М. Ольшевський // Становлення системи негласного розслідування у кримінально-процесуальному законодавстві України: матеріали круглого столу (Київ, 7 жовт. 2011 р.). – 2011. – С. 77–79.

19. Негласні слідчі дії у проєкті нового КПК України / М.А. Погорецький// Становлення системи негласного розслідування у кримінально-процесуальному законодавстві України: мат. круглого столу (Київ, 7 жовтня 2011 р.). – 2011. – С. 160–162.

20. Зброя 100-відсоткового ураження, І.В. Сервецький // Іменем Закону – К. : 2005. № 51–52, С.

21. *Бобрицький Л.В.* Проблемні питання проведення негласних слідчих (розшукових) дій при розслідуванні злочинів, учинених організованими угрупованнями, у контексті нового кримінально-процесуального кодексу // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2012. – № 2. – С.3–8.

22. Сафроняк Р. Деякі аспекти здійснення нагляду у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням під час проведення негласних слідчих розшукових дій / Р. Сафроняк, В. Лазаренко // Вісник прокуратури. – 2013. – № 10. – С.100–104.

23. Деякі питання вдосконалення процедури надання судового дозволу на негласні оперативно-розшукові заходи / С. Єськов // Академія правових наук. Вісник. – Х. 2006. – № 3. – С. 236–244.

24. Оперативна перевірка високопосадових осіб як ефективний захід у протидії корупції, І.В. Сервецький // Науковий вісник НАВС України. – 2005 р. № 2. – С. 29–41.

25. Сервецький І.В., Якименко Г.О., Лісова Т.Ю. Заяви та повідомлення громадян про злочини: правові, теоретичні та прикладні проблеми їх вирішення: Монографія. – К. : 2006 р. – 404 с.

Сервецький І.В. Теоретико-методологічні засади негласного розслідування

У статті досліджується проблема негласного розслідування фактів кримінальних правопорушень. Розглядаються підстави негласного захисту громадян від протиправних посягань, порядок негласного захисту як самостійної форми правоохоронної діяльності кримінального процесу.

Ключові слова: негласне розслідування, порядок негласного розслідування.

Сервецкий И.В. Теоретико-методологические основы негласного расследования

В статье исследуется проблема негласного расследования фактов уголовных правонарушений. Рассматриваются основания негласной защиты граждан от противоправных посягательств, порядок негласной защиты как самостоятельной формы правоохранительной деятельности уголовного процесса.

Ключевые слова: негласное расследование, порядок негласного расследования.

Servetsky I.V. Theoretical and methodological foundations undercover investigation

The paper investigates the problem of secret investigation of the facts of criminal offenses. Discusses the rationale secret to protect citizens from illegal encroachments, order secret protection as an independent form of law enforcement, criminal justice process.

Keywords: tacit investigation procedure undercover investigation.

Стаття надійшла до редакції 14.08.2014.